

Yttrande

Datum
2022-04-25Dnr
KFM 1741-2022Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L5@regeringskansliet.se**Ny förverkandelagstiftning (SOU 2021:100)**

Ju2022/00065

I betänkandet lämnas bland annat förslag som innebär att nya möjligheter att förverka brottsvinster införs. Att förverka brottsvinster är en viktig del i arbetet mot brottslighet, särskilt beträffande den grova och organiserade brottsligheten. Kronofogdemyndigheten (Kronofogden) vill i sammanhanget framhålla att även utmätning av egendom som inte kan förverkas utgör ett viktigt led i det arbetet.

Kronofogden yttrar sig endast över de delar i betänkandet som berör myndigheten. Kronofogden anser att myndigheten behöver informeras om återbetalning av överskjutande värde vid sakförverkande av egendom för att kunna ta det överskjutande värdet i anspråk för utmätning. I det fortsatta lagstiftningsärendet bör det vidare säkerställas att målsäganden – i det fall där staten övertagit ansvaret för att ersätta målsäganden helt eller delvis för dennes skada – inte kan vända sig till Kronofogden med brottmålsdomen som exekutionstitel för att begära verkställighet mot den dömda för skada som redan ersatts av staten. Vidare avstyrker myndigheten den föreslagna ändringen i 13 a § skattebrottslagen (1971:69, SBL) i dess nuvarande utformning.

Avsnitt 3.5.1, Värdeförverkande

Kronofogden noterar att utredningen anför (s. 224) följande: ”Enligt 1 § bötesverkställighetslagen kan förverkande som innefattar betalningsskyldighet verkställas antingen genom uppbörd eller genom indrivning. Detta gäller dock inte om kvarstad på egendom till säkerställande av betalningsskyldigheten dessförinnan har beslutats. Beslutet om värdeförverkande är då verkställt i och med att det vinner laga kraft.” Att ett beslut om kvarstad har fattats innebär dock inte att beslutet om värdeförverkande är verkställt i och med att det vinner laga kraft. Beslutet om värdeförverkande är rätteligen verkställt först efter att skulden avseende värdeförverkandet har drivits in av Kronofogden. För det fall att skulden inte betalas till Kronofogden kommer den kvarstadsbelagda egendomen att utmätas. Kvarstad i sig medför dock inte någon förmånsrätt i den kvarstadsbelagda egendomen, varför egendomen även kan bli utmätt för andra restförda skulder som den aktuella personen har. Det går alltså inte att utgå från att skulden avseende värdeförverkande kommer att bli fullbetald även om egendom har belagts med kvarstad.

YttrandeDatum
2022-04-25Dnr
KFM 1741-2022**Avsnitt 4.7, Tillämpningsområdet för sakförverkande ska utvidgas**

Beträffande utredningens förslag om sakförverkande av egendom vars värde överstiger värdet av brottsvinsten, anser Kronofogden att det bör övervägas om myndigheten ska informeras om kommande återbetalning av överskjutande värde. Detta för att myndigheten ska kunna ta det överskjutande värdet i anspråk för utmätning om den som egendomen förverkas från har en skuld som ska drivas in av myndigheten.

Avsnitt 4.10.3, Gällande rätt

Kronofogden vill upplysa om att tredje man inte kan invända mot myndighetens verkställighet av ett beslut om kvarstad, vilket utredningen felaktigt anför (s. 268). Myndigheten utgår från att utredningen menar att tredje man kan överklaga ett beslut om att kvarstadsbelägga viss egendom.

Avsnitt 4.11.1, Förverkande ska inte ske om det är uppenbart oskäligt

I författningskommentaren till den föreslagna bestämmelsen i 36 kap. 16 § brottsbalken (1962:700) anför utredningen (s. 544) följande: *”Vid bedömningen av om förverkande skulle vara uppenbart oskäligt kan i undantagsfall också behöva beaktas om en brottsvinst motsvarar ett belopp som med stor säkerhet kommer att drivas in varvid brottsvinsten neutraliseras. Så skulle kunna vara fallet om brottsvinsten består i att premien för trafikförsäkringen inte har erlagts eller om den består i subventioner från EU som mer eller mindre ovillkorligen ska återbetalas.”* Kronofogden vill framhålla att det är svårt att på förhand veta att en viss skuld med stor säkerhet kommer att drivas in.

Avsnitt 6.4.2, Målsägandens möjlighet att göra sin rätt gällande bör förbättras och förenklas

Myndigheten anser att det inom ramen för det fortsatta lagstiftningsärendet bör säkerställas att målsäganden – i det fall där staten övertagit ansvaret för att ersätta målsäganden helt eller delvis för dennes skada – inte kan vända sig till Kronofogden med brottmålsdomen som exekutionstitel för att begära verkställighet mot den dömda för skada som redan ersatts av staten.

Vidare noterar Kronofogden att utredningen anför (s. 338) följande i detta avsnitt: *”Det är emellertid ofrånkomligt att den rätt som kan tillkomma den enskilde gentemot staten efter ett förverkande i praktiken kan innebära att denne får en mer förmånlig position jämfört med vad denne skulle ha haft enligt den allmänna förmånsrättsordningen. Man kan uttrycka det så att målsäganden genom förverkandet i viss utsträckning kan komma att få sin position säkrad (det gäller redan i dag när 36 kap. 17 § tillämpas).”* Myndigheten tolkar denna skrivning som att utredningen menar att egendomen vid sakförverkande inte kommer att utmätas av Kronofogden och att eventuellt överskott därmed inte kommer att fördelas enligt de regler som finns i förmånsrättslagen (1970:979). Myndigheten

YttrandeDatum
2022-04-25Dnr
KFM 1741-2022

anser dock att det i det fortsatta lagstiftningsärendet alltjämt skulle vara bra med ett förtydligande om vad som menas för att det inte ska finnas utrymme för felaktiga tolkningar.

Avsnitt 8.9.2, Vissa lagar som används vid utredningar behöver anpassas

Kronofogden tillstyrker det föreslagna tillägget i 10 kap. 24 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400, OSL) Såsom tillägget utformas kommer Kronofogden endast kunna lämna sekretessbelagd information beträffande påträffad egendom som misstänks härröra från brottslig verksamhet efter fråga från Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Säkerhetspolisen. Detta eftersom myndigheten inte kan känna till att det finns en pågående utredning om självständigt förverkande av brottsvinster. Myndigheten kan dock i vissa fall lämna sådana uppgifter på eget initiativ efter en intresseavvägning enligt 10 kap. 27 § OSL.

Avsnitt 8.9.3, Utredningar som bedrivs internationellt

Kronofogden tillstyrker de föreslagna ändringarna i lagen (2020:968) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande, lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall, lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall och lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. Myndigheten har inga synpunkter på förslagen i övrigt.

Avsnitt 9.7, Förslag om ändring i skattebrottslagen

Kronofogden delar utredningens uppfattning att det inte ska finnas något hinder mot förverkande av brottsvinster av skattebrott så länge brottsvinsten inte har neutraliserats genom beskattning. Myndigheten avstyrker dock förslaget om ändring i SBL i dess nuvarande utformning med följande synpunkter.

Kronofogden noterar att det inte framgår av andra stycke i den föreslagna bestämmelsen i 13 a § SBL om det straffprocessuella tvångsmedlet, såsom beslutet om kvarstad, ska hävas i samband med att penningmedlen överförs till Skatteverket. Eftersom medlen enligt bestämmelsen ska ha belagts med kvarstad för att säkra ett värdeförverkande enligt första stycket och kvarstad inte kan användas för att säkra betalning på skatt, är frågan om beslutet om kvarstad borde hävas. I sådant fall finns även skäl att överväga effekterna av att beslutet hävs. Vidare förstår Kronofogden utredningen (s. 433) som att de brottsbekämpande myndigheterna ska överföra penningmedlen till Skatteverket. Myndigheten anser att även tillvägagångssättet för detta behöver övervägas. Slutligen i denna del anser myndigheten att det bör hållas i åtanke att kvarstad i sig inte medför någon förmånsrätt i de kvarstadsbelagda penningmedlen. Medlen kan alltså bli utmätta för andra skulder som drivs in av myndigheten.

Yttrande

Datum
2022-04-25Dnr
KFM 1741-2022

Beträffande tredje stycket i den föreslagna bestämmelsen använder utredningen följande skrivning: *"Om det fattas beslut enligt 46 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244) avseende egendom som är föremål för något straffprocessuellt tvångsmedel ska beslutet om tvångsmedel hävas i samband med att beslutet om betalningssäkring eller förvar verkställs."* Kronofogden anser att skrivningen kan tolkas som att domstolen i sitt beslut om betalningssäkring anger vilken specifik egendom som får tas i anspråk. Eftersom så inte är fallet kan denna skrivning bli missvisande. Myndighet menar därför att skrivningen bör ändras. Därefter i samma stycke använder utredningen följande skrivning: *"I förekommande fall ska egendomen då överlämnas till Kronofogdemyndigheten."* Kronofogden vill upplysa om att Skatteverket är den myndighet som rätteligen ansvarar för egendom som tagits i förvar i avvaktan på domstolens beslut om betalningssäkring samt Kronofogdens verkställighet av beslutet. I sammanhanget bör även noteras att alla beslut om förvar inte åtföljs av ett beslut om betalningssäkring. Vid verkställighet av beslutet om betalningssäkring kan myndigheten dessutom välja att säkra annan egendom än den som tagits i förvar.

Vidare är myndighetens tolkning av regeln i tredje stycket att det straffprocessuella tvångsmedlet ska hävas *endast* om beslutet om förvar eller betalningssäkring avser skatteskuld som motsvarar brottsvinsten av det skattebrott som ligger till grund för det straffprocessuella tvångsmedlet. Eftersom detta inte framgår uttryckligen av bestämmelsen är det enligt myndigheten önskvärt att det klargörs i samma stycke för att feltolkningar ska undvikas. Kronofogden vill även påtala att myndigheten vid verkställighet av beslut om betalningssäkring saknar kännedom om straffprocessuella beslut som brottsbekämpande myndigheter har fattat.

Utredningen anför (s. 568) att det är teoretiskt tänkbart – åtminstone i fall där brottsvinsten förverkas genom värdförverkande – att förverkande sker i enlighet med bestämmelsens första stycket och att brottsvinsten därefter, men innan förverkandebeslutet har verkställts, neutraliseras genom att skatten betalas. Enligt utredningen bör förverkandebeslutet i dessa fall anses verkställt. Kronofogden vill beträffande detta påtala att om fordran avseende värdförverkande har överlämnats till myndigheten och den dömde inte invänder samt visar att brottsvinsten har neutraliserats, kommer indrivning alltså att ske. Myndigheten prövar alltså inte frågan ex officio. För att undvika att sådana situationer uppstår behöver Kronofogden bli underrättad om att förverkandebeslutet ska anses vara verkställt och att fortsatt indrivning ska stoppas. Vidare behöver ansökan om indrivning återkallas. En annan situation som skulle kunna uppstå och bör uppmärksammas är – om skatten inte betalas enligt ovan exempel – att fordran avseende den obetalda skatten överlämnas till myndigheten för indrivning samtidigt som indrivning redan pågår för fordran avseende värdförverkandet.

YttrandeDatum
2022-04-25Dnr
KFM 1741-2022**Avsnitt 10.5.3, Förtydligande av om egendom som förverkats inom riket ska överlämnas till annan stat**

Kronofogden tillstyrker den föreslagna ändringen i 36 § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom och har inga synpunkter i övrigt.

Det här beslutet har fattats av vikarierande rikskronofogde Cecilia Hegethorn Mogensen. Verksjurist Kinotha Asmar har föredragit ärendet. I den slutliga handläggningen har även rättschef Ulrika Lindén och produktionsdirektör Eva Carlquist deltagit. Beslutet har godkänts digitalt och saknar därför underskrift.